

Obsah

Předmluva / 7

Terminologická poznámka / 11

1 Úvod / 13

- 1.1 Vymezení tématu / 13
- 1.2 Alchymie a její dějiny / 18
- 1.3 Otázka definice alchymie / 34
- 1.4 Alchymie jako praktická aktivita / 41
- 1.5 Předávání poznatků v alchymii / 44
- 1.6 Alchymie a řemesla / 48
- 1.7 Společenské postavení alchymistů / 50

2 Alchymické labororium jako prostor výzkumu, praktického testování teorií a experimentace / 57

- 2.1 Prameny ke studiu alchymických labororií / 57
 - 2.1.1 Hmotné prameny k labororiím / 60
 - 2.1.2 Písemné prameny k labororiím / 68
 - Díla alchymistů dokumentující jejich činnost / 69*
 - Ostatní písemné prameny dokumentační povahy / 78*
 - Písemné prameny technologicky příbuzných profesí / 80*
 - 2.1.3 Obrazové a ikonografické prameny / 83
- 2.2 Příklady uspořádání alchymických labororií / 83
 - 2.2.1 Wolfgang II. z Hohenlohe a labororium na zámku Weikersheim / 84
 - 2.2.2 Mořic Hesenský a jeho labororia / 87
 - 2.2.3 Labororia Augusta Saského a Anny Saské v Drážďanech a v Annabergu / 93
 - 2.2.4 Friedrich z Württembergu a labororia ve Stuttgartu / 104
 - 2.2.5 Ottheinrich z Pfalz-Neuburgu a alchymie na jeho dvoře / 108

- 2.2.6 Rudolf II. a labororia na Pražském hradě / 113

2.3 Zařízení labororia / 123

- 2.3.1 Úvodní poznámky / 123
- 2.3.2 Pece / 132
- 2.3.3 Laboratorní nádoby a náčiní / 173
- 2.3.4 Různé pomůcky a nástroje / 192

Příloha – Johann Daniel Mylius, *O pecích a nádobách filosofů*, Tab. I–XX / 196

3 Vývoj ikonografie labororia / 241

- 3.1 Přehled alchymické ikonografie / 244
- 3.2 Zobrazování laboratorního vybavení v kontextu alchymie a příbuzných oborů / 276
 - 3.2.1 Středověké alchymické rukopisy / 278
 - 3.2.2 První tisky o destilačních aparátech a postupech v 16. století / 299
 - 3.2.3 Pseudo-Geberova díla a jejich vydání z let 1486/88 až 1541 / 308
 - 3.2.4 Hornická a prubířská literatura 16. století / 318
 - 3.2.5 Vannoccio Biringuccio a *De la Pirotechnia* / 322
 - 3.2.6 Georgius Agricola a *De re metallica* / 326
 - 3.2.7 Lazarus Ercker a *Beschreibung Allerfürnemisten Mineralischen Ertzt* / 336
 - 3.2.8 Andreas Libavius a *Alchymia recognita* s komentáři (1606) / 348
 - 3.2.9 Od Le Fèvrova *Traité de la Chymie* (1660) po *Das laboratorium Chemicum* v Altdorfu (kolem 1720) / 364

4 Typy zobrazení tématu alchymista v labororiu / 379

- 4.1 Zobrazení alchymisty při práci v labororiu v původních pramenech / 379
 - 4.1.1 Rukopis Ms. 2872 z Bibliothèque de l'Arsenal / 380

4.1.2	<i>The Ordinal of Alchemy</i> Thomase Nortona / 381	<i>Cornelis Beğa a kresba alchymisty z rukopisu Hs 16752</i> / 450
4.1.3	Alchymická báseň <i>Wegweiser</i> / 391	4.3.4 Alchymické aparatury a další vybavení laboratorií v žánrové malbě / 456
4.1.4	„Oratorium a laboratorium“ Heinricha Khunratha / 394	4.3.5 Kniha a její symbolika v alchymickém kontextu / 469
4.2	Jan van der Straet a laboratorium v Palazzo Vecchio ve Florencii / 407	4.4 Zdání reality a nahlédnutí za zrcadlo / 473
4.3	Zobrazení alchymisty v laboratoriu v žánrové malbě / 422	Závěr / 475
4.3.1	Satirická zobrazení alchymistů / 434	Resumé / 483
4.3.2	Zobrazení alchymisty jako učence a badatele / 440	Seznam vyobrazení a kreditů / 491
4.3.3	Uspořádání laboratorií – srovnání alchymických vyobrazení s díly žánrové malby / 446	Seznam knihoven, archivů a muzeí / 517
	<i>Thomas Wijck a Heinrich Khunrath</i> / 446	Prameny a literatura / 519
		Rejstřík jmenný / 559
		Rejstřík věcný / 567